

APOŠTOLSKÁ EXHORTÁCIA
SVÄTEHO OTCA LEVA XIV.

DILEXI TE

o láske k chudobným

Spolok svätého Vojtecha
Trnava 2026

© Dicasterio per la Comunicazione
– Libreria Editrice Vaticana, 2025
© Konferencia biskupov Slovenska, 2026
© Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o.,
Trnava 2026

ISBN 978-80-8161-733-1

Apoštolská exhortácia
Svätého Otca Leva XIV.

Dilexi te

o láske k chudobným

1. „Milujem ťa“ (porov. Zjv 3, 9). Týmito slovami sa Pán prihovára kresťanskému spoločenstvu, ktoré na rozdiel od niektorých iných nemalo žiaden vplyv ani prostriedky. Namiesto toho bolo terčom násilia a pohrdania: „Máš málo sily, no zachoval si moje slovo a nezaprel si moje meno. Hľa, dám ti zo satanovej synagógy tých, čo hovoria, že sú židia, a nie sú, ale luhajú. Hľa, spôsobím, že prídu a poklonia sa pred tvojimi nohami a poznajú, že ťa milujem“ (Zjv 3, 8 – 9). Tento text nám pripomína slová z Máriinho chválospevu: „Mocnárov zosadil z trónov a povýšil ponížených“ (Lk 1, 52).

2. Toto vyznanie lásky, citované zo *Zjavenia apoštola Jána*, odráža nevyčerpatelné tajomstvo, nad ktorým uvažoval pápež František v encyklike *Dilexit nos* o ľudskej a božskej láske Srdca Ježiša Krista. Kladie v nej dôraz na to, že Ježiš sa „stotožnil s najnižšími vrstvami spoločnosti“ a svojou láskou vylievanou do krajnosti potvrdil nezrušiteľnú dôstojnosť každého človeka. Najmä keď „je slabý, opovrhovaný alebo trpí“.¹ Rozjímajúc o Kristovej láske, sme „aj my

1 František, encyklika *Dilexit nos* (24. októbra 2024), 170: AAS 116 (2024), 1422.

inšpirovaní venovať väčšiu pozornosť trpiacim či núdz-
nym a utvrdení v našom úsilí podieľať sa na jeho diele
oslobodenia ako nástroje šírenia jeho lásky“.²

3. V súlade s encyklikou *Dilexit nos* pripravoval pápež
František v posledných mesiacoch svojho života apoštol-
skú exhortáciu venovanú starostlivosti Cirkvi o chudob-
ných *Dilexi te*, akoby Kristus hovoril tieto slová každému
z nich: „Máš málo sily“, a predsa „som si ťa zamiloval“ (po-
rov. Zjv 3, 8 – 9). Som rád, že si tento dokument môžem
osvojiť, pridať k nemu niekoľko úvah a vydať ho na za-
čiatku svojho pontifikátu, pretože mám rovnakú túžbu
ako môj milovaný predchodca, aby všetci kresťania oce-
nili úzke spojenie medzi Kristovou láskou a jeho výzvou
starieť sa o chudobných. Aj ja považujem za nevyhnutné
trvať na takejto ceste k svätosti, pretože „v tomto povo-
laní – spoznať ho v chudobných a trpiacich – sa odhaľuje
samotné Srdce Krista, jeho najhlbšie city a rozhodnutia,
ktorým sa každý svätý snaží pripodobniť“.³

2 Tamže, 171: AAS 116 (2024), 1422 – 1423.

3 František, apoštolská exhortácia *Gaudete et exsultate* (19. marca 2018),
96: AAS 110 (2018), 1137.

1. kapitola

NIEKOĽKO ZÁSADNÝCH POZNÁMOK

4. Keď istá žena vyliala Ježišovi na hlavu vzácny voňavý olej, jeho učeníci sa hnevali: „Načo takéto mrhanie? Veď sa to mohlo draho predať a rozdať chudobným“ (*Mt 26, 8 – 9*). Pán im však povedal: „Veď chudobných máte vždy medzi sebou, ale mňa nemáte vždy“ (*Mt 26, 11*). Tá žena totiž spoznala v Ježišovi uponíženého trpiaceho Mesiáša, na ktorého mohla vyliat všetku svoju lásku. Akú útechu muselo priniesť toto pomazanie jeho hlave, ktorá mala byť o niekoľko dní doráňaná trními! Samozrejme, bol to len drobný skutok, no každý trpiaci človek vníma, aký veľký môže byť aj malý prejav láskavosti a akú úľavu dokáže priniesť. Ježiš to vedel a svojim učeníkom povedal: „Veru, hovorím vám: Kdekoľvek na svete sa bude ohlasovať toto evanjelium, bude sa na jej pamiatku hovoriť aj o tom, čo urobila“ (*Mt 26, 13*). Toto na prvý pohľad skromné gesto má v skutočnosti veľký význam – je dôkazom toho, že na žiaden, ani ten najmenší prejav lásky sa nikdy nezabudne. Zvlášť ak je preukázaný tým, ktorí trpia, sú osamelí alebo v núdzi, ako bol v tých chvíľach Pán.

5. A tak je láska k Pánovi zjednotená s láskou k chudobným. Ten istý Ježiš, ktorý nám pripomína, že „chudobných máte vždy medzi sebou“ (*Mt 26, 11*), sľubuje učeníkom: „Ja som s vami po všetky dni“ (*Mt 28, 20*). A na inom mieste dodáva: „Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili“ (*Mt 25, 40*). Nejde teda len o ľudskú láskavosť, ale o zjavenie, že úzke spojenie s poníženými a bezbrannými je najhlbší spôsob

stretnutia sa s Pánom časov. Neustále sa nám prihovára v chudobných.

Svätý František

6. Keď sa pápeža Františka pýtali, prečo si vybral práve toto meno, vysvetlil, že po zvolení ho objal jeden z kardinálov, jeho priateľ, pobožkal ho a povedal mu: „Nezabúdaj na chudobných!“⁴ Rovnakú výzvu adresovali predstavení Cirkvi svätému Pavlovi, keď sa vybral na misijnú cestu do Jeruzalema (porov. *Gal 2, 1 – 10*). O niekoľko rokov mohol apoštol potvrdiť, že sa to „aj usiloval robiť“ (*Gal 2, 10*). Starostlivosť o chudobných bola tiež celoživotným krédom svätého Františka z Assisi. V osobe malomocného sa ho dotkol samotný Kristus a táto skúsenosť mu zmenila život natoľko, že nás výnimočný príklad chudobného svätca z Assisi inšpiruje dodnes.

7. Uplynulo už osem storočí odvtedy, čo svätý František podnietil v kresťanoch i vtedajšej spoločnosti obnovu vo svetle evanjelia. Bohatého, sebavedomého mladíka hlboko zasiahol a obrátil priamy kontakt s chudobnými a vyvrhelmi spoločnosti. Príbeh jeho života naďalej oslovuje nielen mysle a srdcia veriacich, ale aj mnohých neveriacich. František „pozmenil dejiny“.⁵ Ďalší významný krok na tejto ceste urobil Druhý vatikánsky koncil. Svätý Pavol VI. vtedy vo svojej homílii zdôraznil, že „staré podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi sa stalo vzorom

4 František, *Príhovor zástupcom médií* (16. marca 2013): AAS 105 (2013), 381.

5 J. Bergoglio – A. Skorka, *Sobre el cielo y la tierra*, Buenos Aires 2013, s. 214.

spirituality koncilu“.⁶ Som presvedčený, že uprednostnenie chudobných môže byť zdrojom mimoriadnej obnovy Cirkvi aj spoločnosti iba vtedy, ak sa dokážeme oslobodiť od svojej egocentrickosti a otvoriť uši ich volaniu.

Volanie chudobných

8. Trvalý zdroj povzbudenia v tomto úsilí predstavuje úryvok zo Svätého písma, keď sa Boh zjavil Mojžišovi v horiacom kre: „Videl som utrpenie svojho ľudu v Egypte a počul som jeho volanie pre pracovných dozorcov. Viem o jeho utrpení. Preto som zostúpil, aby som ho vyslobodil... Preto poď, pošlem ťa“ (*Ex* 3, 7 – 8. 10).⁷ Takto Boh prejavil, že má stále na srdci potreby núdznych: „Tu volali Izraelovi synovia k Pánovi a Pán im vzbudil osloboditeľa“ (*Sdc* 3, 15). Keď počujeme volanie chudobných, sme vyzvaní, aby sme vstúpili do Božieho srdca, ktoré sa neustále stará o svoje deti, predovšetkým o tie najbiednejšie. Ak by sme na tento výkrik nereagovali, chudobní by volali k Pánovi proti nám a bol by to pre nás hriech (porov. *Dt* 15, 9). Odvrátili by sme sa totiž od samotného Božieho Srdca.

9. Stav chudobných je výkrik, ktorý počas celej histórie ľudstva vyzýva na zmenu nás osobne, našu spoločnosť, naše politické a ekonomické systémy, ale aj Cirkev. Na zranených tvárach chudobných vidíme utrpenie nevinných, utrpenie samotného Krista. Chudoba má mnoho podôb, je to mnohostranný fenomén vyskytujúci sa

6 Pavol VI., *Homília počas svätej omše pri poslednom verejnom zasadnutí Druhého vatikánskeho ekumenického koncilu* (7. decembra 1965): AAS 58 (1966), s. 55 – 56.

7 Porov. František, apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium* (24. novembra 2013), 187: AAS 105 (2013), 1098.

v rôznych formách. Napríklad chudoba ľudí bez materiálnych prostriedkov potrebných na prežitie; chudoba sociálne vylúčených bez možnosti žiť dôstojne a rozvíjať svoje schopnosti; morálna a duchovná chudoba; kultúrna chudoba; chudoba ľudí, ktorí sú osobne či spoločensky ohrození a zraniteľní, tých, ktorí nemajú práva, priestor ani slobodu.

10. Žiaľ, musíme konštatovať, že napriek zvýšenej angažovanosti v prospech chudobných, napriek zintenzívňujúcim sa snahám o odstraňovanie sociálnych a štrukturálnych príčin chudoby v posledných desaťročiach nedosahujeme v tomto smere potrebné výsledky. Jeden z dôvodov môže byť fakt, že v živote spoločnosti a v politike sa často preferujú kritériá, ktoré v mnohom prehlbujú nerovnosť medzi ľuďmi. Tak sa k existujúcim formám chudoby, ktoré sa pokúšame riešiť, pridružujú nové, neraz oveľa zákernejšie a nebezpečnejšie. Z tohto hľadiska nás teší, že Organizácia Spojených národov zaradila odstraňovanie chudoby medzi svoje miléniové rozvojové ciele.

11. Konkrétny záväzok pomoci chudobným sa však musí premietnuť do zmeny myslenia, ktorá následne ovplyvní celkovú kultúrnu úroveň spoločnosti. Ilúzia, že šťastie spočíva v užívaní si pohodlného života, vedie mnohých ľudí k honbe za bohatstvom a získavaním spoločenského úspechu za každú cenu, často na úkor druhých, prostredníctvom nespravodlivých spoločenských a politicko-ekonomických systémov zvýhodňujúcich najsilnejších. Takže súčasne s rastom chudoby vo svete paradoxne narastá elita bohatých, žijúcich v bubline pohodlia a luxusu, na míle vzdialených od sveta obyčajných ľudí. Pretrváva tak – niekedy dobre maskovaná – kultúra, ktorá odmieta iných bez toho, aby si to uvedomovala, a ľahostajne toleruje, že

OBSAH

1. kapitola	
NIEKOĽKO ZÁSADNÝCH POZNÁMOK	7
Svätý František	8
Volanie chudobných	9
Ideologické predsudky	12
2. kapitola	
CHUDOBNÍ SÚ BOHOM VYVOLENÍ	14
Rozhodnutie pre chudobných	14
Ježiš, chudobný Mesiáš	15
Milosrdenstvo voči chudobným v Biblii	18
3. kapitola	
CIRKEV PRE CHUDOBNÝCH	24
Pravé bohatstvo Cirkvi	25
Otcovia Cirkvi a chudobní	26
Svätý Ján Zlatoústý	27
Svätý Augustín	29
Starostlivosť o chorých	31
Starostlivosť o chudobných v mníšskom živote	34
Oslobodzovanie väzňov	37
Svedkovia evanjeliovej chudoby	40
Cirkev a vzdelávanie chudobných	43
Sprevádzanie migrantov	46
Po boku najmenších z nás	48
Ľudové hnutia	51

4. kapitola	
DEJINY POKRAČUJÚ	53
Storočie sociálnej náuky Cirkvi	53
Štruktúry hriechu, ktoré vytvárajú chudobu a extrémnu nerovnosť	59
Chudobní ako subjekty	64
5. kapitola	
NEUSTÁLA VÝZVA	67
A opäť milosrdný Samaritán	68
Nevyhnutná výzva pre dnešnú Cirkev	69
Dobročinnosť dnes	74

APOŠTOLSKÁ EXHORTÁCIA
SVÄTÉHO OTCA LEVA XIV.

Dilexi te

o láske k chudobným

Z anglického originálu *The Apostolic Exhortation Dilexi te, of the Holy Father Leo XIV to all Christians on love for the poor*, preložila Andrea Behulová-Rajtárová

Lektoroval Ivan Šulík

Vydal Spolok svätého Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o.,
Trnava 2026, ako svoju 4 585. publikáciu
Edícia *Pápežské dokumenty*, 123. zväzok

Prvé vydanie

Zodpovedná redaktorka Eva Bubnášová

Redakčná úprava Milada Čechová

Jazyková úprava Katarína Kročková

Technický redaktor Peter Valach

Návrh obálky Pergamen

Tlač KO & KA, spol. s r. o., Bratislava

www.ssv.sk, eVojtech.sk
objednávky: 033/590 77 18
objednavky@ssv.sk

Členská zľava 15 % platí v obchodnej sieti SSV.

ISBN 978-80-8161-733-1